

- Михайло Семенович Пушкар. – Тернопіль: Економічна думка, 1999. – 422 с.
3. Мазуркевич Н.В. Об'єкти обліку витрат та калькуляційні об'єкти: проблеми класифікації та вибору / Н.В. Мазуркевич, С.В. Бойко // Вісник ЖІТІ – 2001. – №16. – С. 71-76
  4. Безруких П.С. Курс бухгалтерского учета / Петр Степанович Безруких, Г.Д. Вербов, А.Н. Кашаев. – М.: Финансы, 1977. – 360 с.
  5. Управление затратами на предприятии: учебное пособие. 2-е изд., перераб. и доп. / В.Г. Лебедев, Т.Г. Дроздова, В.П. Кустарев, А.Н. Асаул, И.Б. Осорьева; [под общ. ред. Г.А. Краюхина]. – СПб: Издательский дом “Бизнес-пресса”, 2003. – 256 с.
  6. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості, затверджені наказом Міністерства промислової політики України № 373 від 09.07.2007 р.
  7. Курс бухгалтерского учета и анализа баланса. Под редакцией проф. М.Х. Жебрака. М.: Госстатиздат, 1960. – 400 с.
  8. Карпенко О.В. Управлінський облік: організація, методологія, методика викладання [текст]: монографія / Ольга Василівна Карпенко. – Полтава: РВЦ ПУСКУ, 2005. – 341 с.
  9. Нападівська Л.В. Управлінський облік / Любов Василівна Нападівська. – Дніпропетровськ, 2000. – 450 с.
  10. Наринский А.С. Калькулирование себестоимости в строительстве / А.С. Наринский. – М., 1976.
  11. Чумаченко Н.Г. Методы учета и калькулирования себестоимости промышленной продукции / Н.Г. Чумаченко. – М.: “Финансы”, 1965. – 124 с.

*Наталія Семенишена, к.е.н., доцент
Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський, Україна*

ІНСТИТУЦІЙНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Як відомо, теорія й методологія бухгалтерського обліку реалізується за допомогою формування певних концепцій. Бухгалтерський облік як галузь знань, вид діяльності й навчальна дисципліна ще не завершив свого становлення, і аналіз принципів положень його концепцій, що змінювались протягом декількох століть, показує, що його фундаментальна сут-

ність зводиться, в остаточному підсумку, до наступних засад: визначення предмета, об'єкта, методу, мети й середовища.

Кінцевим продуктом реформування бухгалтерського обліку в Україні передбачається створення такої облікової інформаційної системи, що надійно забезпечує залучення вітчизняного бізнесу в комплекс господарських зв'язків як на внутрішньому, так і зовнішньому ринках.

Питання теорії, методології та практики розвитку бухгалтерського обліку знаходяться в центрі уваги багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених: Білухи М.Т., Бутинця Ф.Ф., Голова С.Ф., Гуцайлюка З.В., Дем'яненка М.Я., Жука В.М., Кіндрацької Л.Л., Кірейцева Г.Г., Малюги Н.М., Мниха Є.В., Пархоменка В.М., Петрука О.М., Правдюк Н.Л., Пушкаря М.С., Саблука П.Т., Савчука В.К., Сопка В.В., Ткаченко Н.М., Хомина П.Я., Чумаченка М.Г., Швеця В.Г., Шевчука В.О. та ін.

Відзначаючи важливість наукових напрацювань вказаних авторів та досягнень у галузі бухгалтерського обліку в працях зарубіжних вчених Я.В. Соколова, Р. Паркера, М. Мет'юза, М. Перера, Д. Уітні, Е. Дженкінса, Б. Лева, С.А. Діпіази та Р.Д. Екклза, слід визнати наявність ряду невирішених теоретико-методологічних проблем бухгалтерського обліку.

Проблема полягає в тому, що для того, щоб адекватно розглянути процеси трансформації облікового процесу, необхідно відповідним чином розширити рамки існуючої теорії бухгалтерського обліку й знайти відповідний до поставленого завдання методологічний інструментарій. Такий інструментарій насправді вже існує у вигляді сучасної інституціональної теорії.

Інституціоналізм дозволяє пояснити динаміку облікового процесу, особливості його трансформації, а також еволюційні процеси його становлення й розвитку. Це досягається за рахунок включення в інституціональний аналіз інструментів із суміжних наук, що забезпечує більш повне розуміння ролі бухгалтерського обліку в прискоренні процесів розвитку економіки.

Проблеми, пов'язані з інституціональними теоріями, досить докладно досліджені в зарубіжній літературі, у працях таких авторів, як: М.Ж. Денсен, Г. Колабрези, Д. Коттер, Р.Х. Коуз, У. Меклін, К. Менгер, В. Ойкен, М.Олсон, Р.Познер, М.Уїл'ямсон, М.Портер, Р.Ріхтер, М. Тул, Г. Шмоллер, й ін. Дослідження цих авторів відносяться переважно до умов стабільної економіки, а в умовах вітчизняної нестабільно функціонуючої економіки, де інституційний підхід до вивчення проблем бухгалтерського обліку практично не здійснювався, необхідно більш інтенсивне використання даного досвіду в цій галузі знань.

Інституційний підхід давно й успішно розвивається в рамках економічної науки. При цьому розроблений великий методологічний і аналітичний інструментарій. Його вдосконалення відбувається за рахунок розвит-

ку й появи нових міждисциплінарних зв'язків, у тому числі із сучасною теорією й методологією бухгалтерського обліку.

Інституційний підхід, що акумулює досить великий обсяг інформації про функціонування різних інститутів і результатах перспективних наукових розробок у суміжні з бухгалтерським обліком галузях, дає можливість покласти його в основу концептуальних завдань на різних рівнях його розвитку.

Інституційний підхід знімає питання загального й особливого шляху розвитку облікової теорії й методології в тій чи іншій країні, оскільки передбачається існування індивідуальної інституціональної матриці в кожній країні. Переплетення взаємозалежних формальних правил і неформальних обмежень в обліку кожної країни має свої особливості, і шляхи розвитку обліку в різних країнах різняться.

Недостатня увага до реалізації намічених заходів у ході реформування облікової системи, подальше зволікання з вирішенням поставлених питань впливає на стан бухгалтерського обліку й робить нереалістичним його позитивний розвиток з урахуванням міжнародних вимог. Від своєчасності вирішення завдань, що стоять перед бухгалтерським обліком, залежить те, наскільки швидко стане розвиватися в країні бізнес. Вирішення цих завдань вимагає проведення активної політики держави при участі державних і професійних організацій, учених і практиків у реалізації викладених вище підходів створення раціональної й надійної системи бухгалтерського обліку.

Процеси реформування бухгалтерського обліку вже призвели до трансформації облікової системи. У бухгалтерському обліку закріпилися якісні інституційні зміни, які в найближчій перспективі можуть вплинути на умови й ефективність його подальшого розвитку.

*Віра Серединська, к.е.н., доцент
Тернопільський національний економічний університет
м.Тернопіль, Україна*

ЗАСТОСУВАННЯ СИСТЕМИ ОЦІНКИ І ВИБОРУ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ ПІДПРИЄМСТВА

Ефективне управління інноваційною діяльністю досягається при оптимальному поєднанні інноваційних можливостей і інноваційних потреб підприємства. Для цього необхідне аналітичне обґрунтування доцільності і можливості впровадження кожної інновації, порівняльний аналіз інноваційних альтернатив з метою вибору тієї, яка створить для підприємства